

Socialpedagogik som bildning och praktik

Recenserad bok: *Renässans för socialpedagogik? En bok om socialpedagogisk bildning*

Författare: Elisabeth Cedersund, Lisbeth Eriksson, Bibbi Ringsby Jansson och Lars A Svensson

Förlag: Studentlitteratur, Lund 2019

I boken *”Renässans för socialpedagogik? En bok om socialpedagogisk bildning”* beskriver författarna att intresset för socialpedagogiken som teoretisk tankeram, praktik och som utbildning befinner sig på ett sluttande plan, inte minst i ett internationellt perspektiv. I flera europeiska länder vinner socialt arbete mark och inflytande över det socialpedagogiska perspektivet. Den socialpedagogiska utvecklingen i Tyskland nämns i boken som ett beskrivande exempel då socialpedagogiken uppstod i landet på 1800-talet, samt att många av de idéer och tankar som utvecklades under denna tid, ännu utgör en betydelsefull grund för vår samtida socialpedagogik.

I förhållande till socialpedagogisk bildning väljer författarna att ta avstamp i den filosofiska, sociologiska och pedagogiska kunskapsgrunden, vilka de menar bidrar till att öka förståelsen för socialpedagogik och socialpedagogisk bildning. Vidare beskrivs att de uppräknade kunskapsgrunderna utgör basen till den tankeram som socialpedagogiken vilar på. Författarna tar läsaren igenom en grundligt teoretisk och historisk resa, för att senare återknyta till hur de olika kunskapsgrunderna kan kopplas samman med socialpedagogiken, såväl historiskt som till vår nutid. Läsaren tillåts även stifta bekantskap med flera av förgrundsgestalter inom de valda kunskapsfälten, däribland Hannah Arendt med sitt socialfilosofiska perspektivet på handling och interaktion, Paul Natorp som den s.k. socialpedagogikens fader, John Dewey och Paolo Freire, för deras betydelse på socialpedagogikens utveckling, om än på skilda sätt. Herbert Mead och Erving Goffman m.fl. bidrar slutligen till att anlägga ett sociologiskt perspektiv på de sociala relationer som beskrivs i boken.

Även en utblick över internationell socialpedagogisk forskning görs för att visa hur socialpedagogisk praktik kan se ut i andra länder. De verksamheter som beskrivs kan enligt författarna betraktas som väl etablerade ”institutioner”. Exempelvis skildras flera lokala och socialpedagogiskt präglade gemenskaper såsom Kominkan i Japan, Mahalla i Uzbekistan och settlementrörelsen utbredning i bl.a. USA. Även svenska socialpedagogiska forskningsprojekt tas upp i boken. Exempelvis vigs kapitel åt: ”Stöd på väg till vuxenlivet – exemplet unga med funktionshinder” som bl.a. handlar om socialpedagogisk bildning och de utmaningar som socialpedagogen i sin roll som välfärdsaktör står inför, ”Socialpedagogiskt arbete – exemplet äldres mötesplatser” vars fokus ligger på de

lärandeprocesser som sker utifrån en kollektiv ansats, samt ”Drive-in-fotboll – exemplet arbete med ungdomar i förorten” som avslutningsvis beskriver hur gemenskapen bland ungdomar och ledare utvecklas inom ett lokalt utvecklingsprojekt i förorten.

Att som läsare följa hur det socialpedagogiska arbetet kan se ut i praktiken, såväl internationellt som i Sverige, bjuder läsaren på en spännande läsning. De svenska forskningsprojekten som beskrivs är tidsaktuella och vi påminns om dem ständigt i dessa tider, inte minst genom medias bevakning av de eskalerande integrationsproblemen, coronavirusets påverkan på olika gemenskaper och mötesplatser, samt de funktionshinderade återkommande svårigheter på arbetsmarknaden.

Sammanfattningsvis ger boken en bred förståelse för gemenskapernas uppkomst och innehåll med stöd av bl.a. Ferdinand Tönnies dikotomi *Gemeinschaft* och *Gesellschaft*. I boken får läsaren även en förståelse för att socialpedagogiskt arbete ofta sker i människors vardagsmiljö samt att arbetet ofta bereder ett utrymme för en relativt hög grad av varaktighet, vilket i sig ger en ökad förutsättning för relationella band, ömsesidig tillit och förtroende. Författarna betonar även att relationskompetensen i ett socialpedagogiskt stödarbete innehåller förmågan att problematisera relationen, identifiera dess kritiska potential och således uppmärksamma relationens begränsningar. Boken ger en omfattande bild av socialpedagogikens historiska, kulturella och teoretiska rötter, samt dess roll och potential inför framtiden, vilket också boktiteln både antyder och skvallrar om.

En avslutande tanke som slagit mig i rollen som läsare av denna bok är att jag i enstaka sammanhang kan sakna en tydligare problematisering och fördjupning av den relationella maktens betydelse i förhållande till bl.a. folkbildning. Detta gäller särskilt i förhållande till den socialpedagogiska tanken om medborgerlig fostran, inte minst då det finns en ojämlik maktrelation mellan parterna.

En viss förkunskap om det filosofiska, sociologiska och pedagogiska kunskapsfältet som behandlas i boken, är enligt min mening till fördel om man som läsare har ambitionen att ta sig an boken som en helhet. För den lite mer oerfarna studenten, eller läsaren i allmänhet, kan istället valda kapitel ge en bättre läsupplevelse och därmed en större behållning. Generellt rekommenderar jag boken till studenter på högskoleutbildningar och särskilt de med inriktning mot pedagogik, socialpedagogik och socialt arbete.

Thomas Andersson
Socionom och magister i socialt arbete